

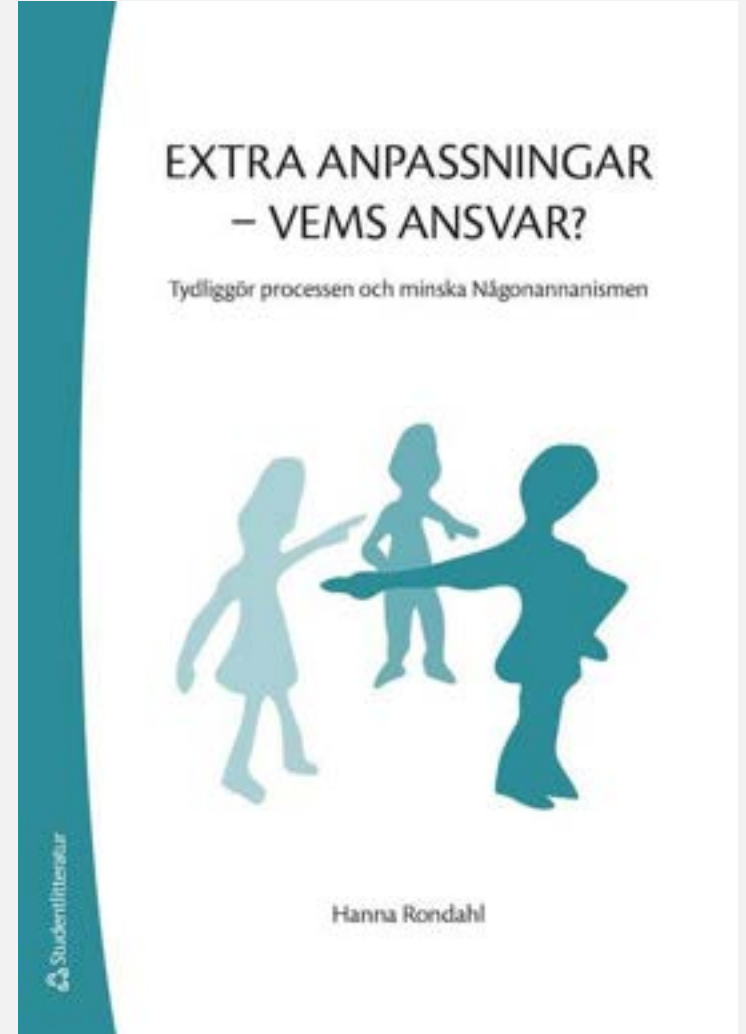

EXTRA ANPASSNINGAR -VEMS ANSVAR?

Hanna Rondahl

VEM ÄR JAG?

- Lärare, specialpedagog
- Grundskola, gymnasium, vuxenutbildning
- Särskild undervisninggrupp NPF, resursskola
- Någonannanisen - vems ansvar?

vanlig undervisning

särskilda anpassningar

gruppanpassningar

intensifierade klassrecept gruppbeskrivning

på gruppnivå extra anpassningar

generella anpassningar

på individnivå individnivå

individuella anpassningar

specifika anpassningar

klassguide

individuell extra

individuella

allmänna

gruppanpassning

ledning och stimulans

ordinarie undervisning

vilare.se
Läraren om extra anpassningar: "Ett svek"
1 016 187 kommentarer • 264 delningar

vilare.se
Tre råd till lärare: Så arbetar du med anpassningar
136 149 kommentarer • 36 delningar

vilare.se
Lärarna svarar: Så hanterar vi extra anpassningar
18 2 kommentarer • 9 delningar

vilare.se
ANPASSNINGAR Inga lifen när det gäller extra anpassningar, som har kallats ett svek mot eleverna.
18 2 kommentarer • 9 delningar

vilare.se
Att undervisa ihop - en ryckel för anpassningar
118 20 kommentarer • 19 delningar

vilare.se
Recept för inkludering: Lärare som samarbetar
18 2 kommentarer • 25 delningar

vilare.se
Skolverket efter kritiken mot extra anpassningar: "Det är klart att det kan bli för mycket"

vilare.se
"Politiker - varför ska lärandet anpassas bort?"
156 19 kommentarer • 11 delningar

vilare.se
Forskaren: "Skippa anpassningar för varje elev"
630 198 kommentarer • 131 delningar

vilare.se
Kravet på regeringen - efter lärarnas larm
43 2 kommentarer • 9 delningar

PASSET IDAG

Någonannanismen

Styrdokumentet

Arbetet i
praktiken

Exempel på "extra
anpassningar?"

Förslag på
arbetsgång

Dokumentation,
systematik

STYRDOKUMENTEN

LEDNING OCH STIMULANS – SKOLLAGEN 3 KAP § 2

"Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.

Elever som lätt uppfyller de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling."

Betydligt under
genomsnittet
2%

Klart under
genomsnittet
13,5 %

Genomsnittligt
68 %

Klart över
genomsnittet
13,5 %

Betydligt över
genomsnittet
2 %

EXTRA ANPASSNINGAR - SKOLLAGEN 3 KAP § 5

"**Om det** inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från **lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare** eller på annat sätt **framkommer** att det kan befaras att en elev **inte kommer att uppfylla** de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, **ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.**"

SKOLVERKETS HEMSIDA

- Mindre ingripande stödinsats
- Inga formella beslut
- Varaktighet och omfattning avgör

ALLMÄNNA RÅD 2014

"**Lärarnas kompetens och förståelse** för vilken betydelse olika anpassningar har för elevers utveckling och hur man kan kompensera för funktionsnedsättningar i undervisningen, **påverkar var gränsen går** mellan stöd och extra anpassningar." (2014b, s 13)

NYA ALLMÄNNA RÅD 2022

"Eftersom extra anpassningar **definieras utifrån vad läraren kan göra inom ramen för den ordinarie verksamheten** kan det variera mellan verksamheter vad som i det enskilda fallet utgör extra anpassningar.

En och samma åtgärd kan i en verksamhet utgöra en del av ledning och stimulans till alla elever i den ordinarie undervisningen men i en annan verksamhet utgöra en extra anpassning för enskilda elever."
(SKOLFS 2022:334, 2 25.)

I PRAKTIKEN

ÖVERDOKUMENTATION

UNDERPRESTATION

KVALITETSGRANSKNING 2016

En analys fanns sällan - Stor osäkerhet

I praktiken särskilt stöd

Byggde på gruppens generella behov

Ospecificerade skrivningar - brister hos individen

Behov och insats matchar inte – svårt att utvärdera

Kontraproduktiva åtgärder

Från standardlista - Inga uppföljningar

KVALITETSGRANSKNING 2023

Inte gemensamt språk, samsyn eller rutiner för samråd och uppföljning

Otydligt vem som förväntas göra vad och när - Någonannanismen

De extra anpassningarna som anges oftast för generella - inte ämnesspecifika och gällande innehåll

VAD ÄR DET DÅ?

EXEMPEL PÅ "EXTRA ANPASSNINGAR"

Möjlighet till förlängda prov

Positiv förstärkning

Hörselkåpor

Få ta paus vid behov

TimeTimer

Inläsningstjänst

Hjälp att komma igång och avsluta

Extra tydliga instruktioner

Specialpedagogisk insats

Extra lästräning

Extra färdighetsträning i matematik

Eget schema

Anpassat material

Sitta i studion

Resursperson

Anpassad studiegång

Om det
framkommer.. elev
inte.. uppfylla..
betygskriterier..

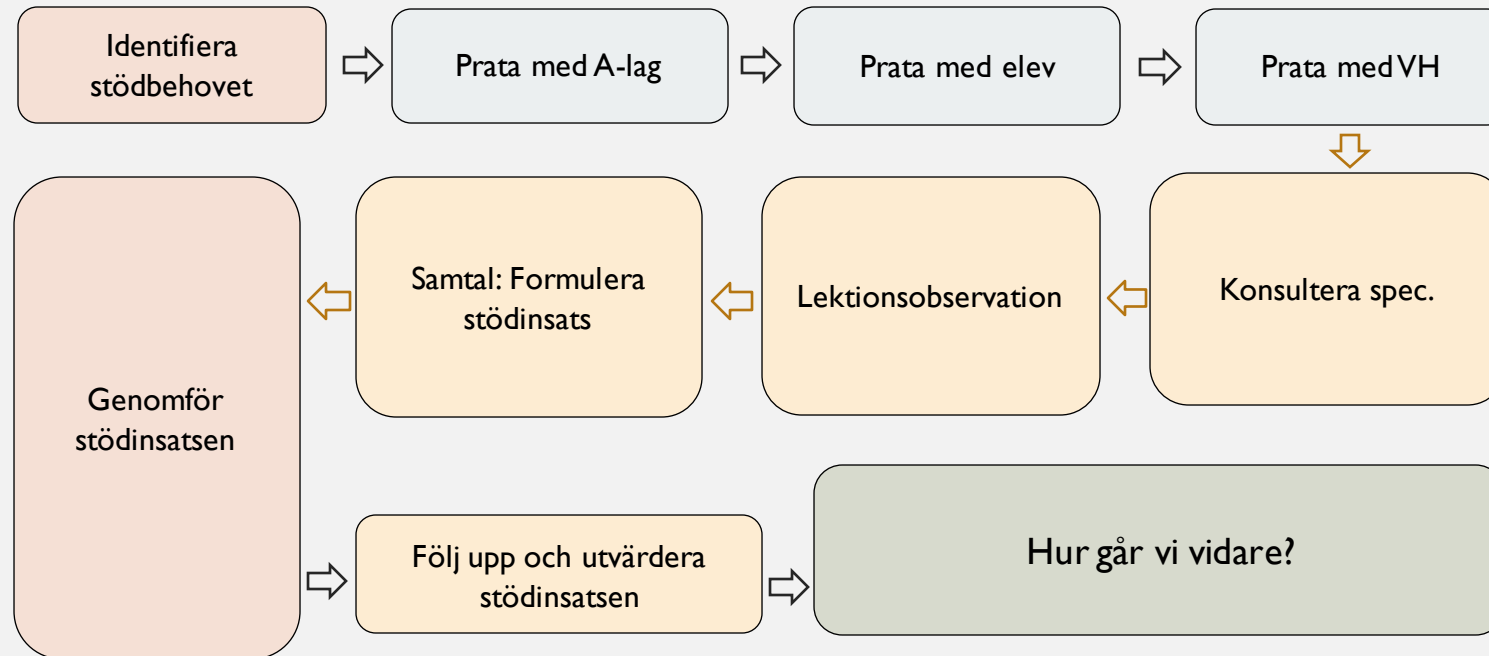

FRÅGOR ATT STÄLLA

1. Bygger behovet på en oro att eleven inte ska uppfylla specifika betygskriterier i ett specifikt ämne?
2. Matchar insatsen elevens behov?
3. Är insatsen på individnivå -
alltså något utöver vad hela klassen erbjuds eller skulle ha nytta av?
4. Går insatsen att följa upp och utvärdera eller är den för vagt formulerad?

FÖRSLAG PÅ ARBETSGÅNG

FÖRSLAG PÅ ARBETSGÅNG

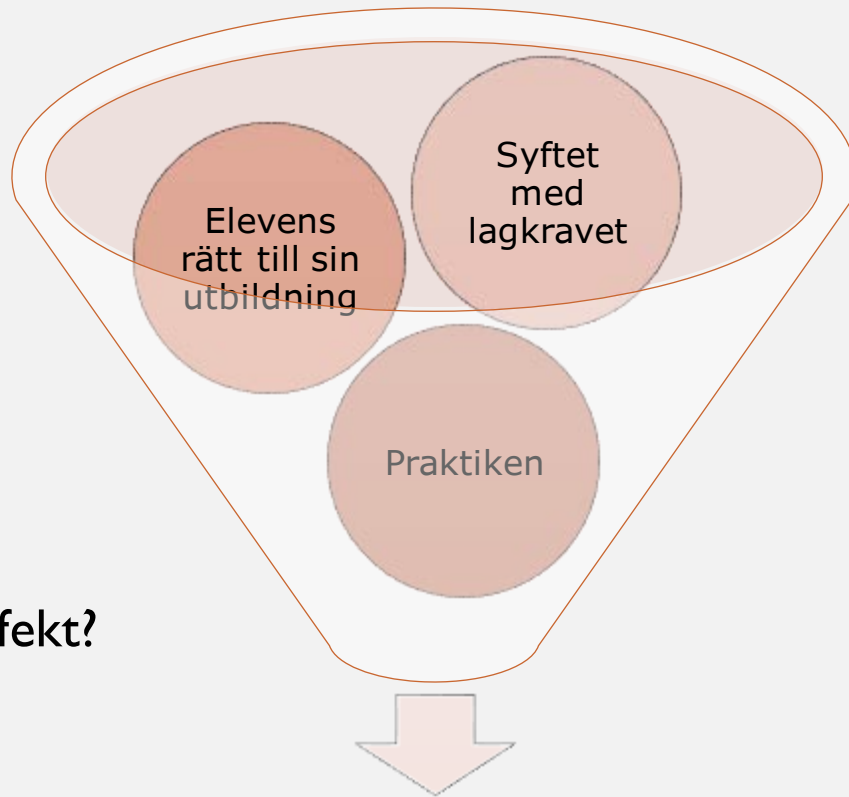

SUMMA SUMMARUM

Skollagen

Diskrimineringslagen

Vad ger bäst effekt?

Minska dokumentationsbördan

Resurssätta snabbare

Hur ser samarbeten, rutiner, kompetens och processer ut?

Extra anpassningar

HAR ELEVERNAS STÖDBEHOV
MINSKAT?

MÅSTE MAN DOKUMENTERA?

- Effekt - Träffsäkerhet
- Följa upp, utvärdera
- Underlag för PU - ÅP

EXTRA ANPASSNINGAR - SKOLLAGEN

KAP 3 § 5

"Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från **lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt** framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, **och inte annat följer av 7 §**, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar *inom ramen för den ordinarie undervisningen.*"

SKOLLAGEN KAP 3 § 7

“Om det inom ramen för undervisningen..

framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, **trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn.**

Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds.”

BRISTANDE TILLGÄNGLIGHET

Vi Lärare. DES UT AV
SVERIGES
LÄRARE

Visa alla ämnessidor

Särskilt stöd dröjde – kommun riskerar höga böter

Diskrimineringsombudsmannen Lars Arthenius hoppas på en vägledande dom i fallet med en elev som inte fått särskilt stöd trots flera utredningar. Foto: Tomas Gunnarsson och Adobe stock

SPECIALPEDAGOGIK Trots flera utredningar har en skola dröjt för länge med särskilt stöd – och eleven gick ut högstadiet utan behörighet till gymnasiet.

VEM TJÄNAR PÅ ATT JOBBA SYSTEMATISKT?

LÄRARE

- Få syn på sin undervisning, utvecklas
- Mätbart och synligt
- Underlag inför PU - ÅP

SKOLLEDNING/EHT

- Konkret, att samtala och utgå utifrån
- Tydlighet skapar lugn och ansvar
- Lättare att följa skollagen

SAMMANFATTNING

1. Utveckla undervisningen och hoppa "generella anpassningar."
2. Jobba medvetet, systematiskt och kollegialt med **extra anpassningar** – dokumentera på adekvat sätt
3. Ta ansvar för det du kan ta ansvar för och be om organisatoriskt stöd.

TACK!

hanna@skolnovation.se